

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrta leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Iz slov. šole, za slov. šole.

Znani Lichtensteinov predlog je razburil med drugimi tudi učiteljstvo, posebno tukaj na Štajarskem Vse je začelo kričati, največ pa sinovi Abrahamovi, bodi si krščeni ali nekrščeni, kakošnja nevarnost da žuga od onega predloga šolstvu in narodu. Ali imamo mi slov. učitelji res vzrok razgreti se za ali proti temu predlogu? Po mojih mislih nikakor ne! Vsak izmed nas, ki je navajen samo malo dalje gledati, kakor špica nosu sega, gotovo lahko razvidi, da cela ta stvar ima na sebi značaj politike in ne zadene nas slov. učiteljev in naše slov. šole toliko, kolikor se tega marsikateri straši. Poglejmo si celo stvar tako lepo hladnokrvno!

„Verska“ ima postati naša narodna šola. — Ali je bila mari naša šola brezverska? — Ne. — Tega smo si vendar vsi učitelji svesti, da brezverska odgoja je nespametna, absurdna; taka šola in odgoja ne odgovarja slovenski naravi. — Ali nismo delovali mi učitelji v soglasji z duhovniki v narodnem duhu dosedaj v prid in korist našega naroda? — Čemu torej, pitam, se je nam strašiti Lichtensteinovega predloga ali postave? Mar-li za to, da ne bi naša narodna duhovščina dobila nadzorstva nad našo narodno šolo? Jaz mislim, da bi to bilo za nas manj neugodno, kakor do zdaj, ko so nadzorstvo imeli in imajo do danes še nekateri možje, superpedagogi v rokah, ki niti razvoju naše slov. šole, niti nam slov. učiteljem niso se pokazali preveč prijazni, ter so ovirali razvoj našega narodnega slovenskega šolstva (saj še do zdaj nimamo prav za prav čistih narodnih slovenskih šol.)

Ne morem si toraj nikakor raztolmačiti postopanja nekaterih gg. tovarišev in uč. društev, kakor n. pr. sosednega okraja Ormuškega, ki tako, rekel bi, na komando Štajarskega Lehrerbunda, kateremu, mimogredé, omenjeno, smo mi slov. učitelji trn v peti in naše šolstvo deveta briga, — pomaga izraelskim kričačem,

bodisi krščeni ali nekrščeni, na noge, ter jim napeljuje vodo na njihov mlin.

Vsi znamo, da je Lichtensteinov predlog pomanjkljiv; iz tega pa nikakor ne moremo sklepati, da bi dosedanja šola in šolska postava bila popolna. Ona je delo človeške modrosti, ter tudi človeške nepopolnosti. Nemški liberalci so jo nam skovali in nemški modrijani jo hočejo zopet prekovati. Pustimo jih torej, naj se zde-rejo med seboj. Mi pa slov. učitelji, ki smo se vedeli do sedaj, izogniti še vseh šolskih preprirov, bodemo tudi za naprej znali delovati na prid in korist naroda, za razvoj in povzdigo našega narodnega šolstva; kajti postava, če bi bila še tudi boljša in popolnša, ostane le mrtva beseda, ako je ne oživi izpolnjevatelj sam; tako je tudi vest in dober učitelj v šoli živa postava sam ob sebi, če le deluje na korist svojega naroda.

Rekel sem, da interkonfesionalna šola našim razmeram, duhu našega naroda nikakor ne odgovarja. A pogledjmo si protestantske in židovske šole, tu vidimo, da ravno protestantje in židovi, imajoči svoje šole, ohranili so si jih konfesionalne za se, ter se največ branijo dati taistim obličje brezversko. In glejmo, kakošen hrup delajo zoper drugoverske šole; česar sami nočejo to bi drugim radi obesili, prav po židovski.

Zato, slovenski tovariši, ne dajmo se nikakor motiti; mi nimamo vzroka potegovati se niti pro niti contra Lichtensteinov predlog. Naša naloga naj bo, delovati za povzdigo našega narodnega šolstva, to pa najlezje dosežemo s tem, ako se vsi slov. učitelji združimo v eno celoto; in ravno zdaj imamo k temu priložnost, ko se osnavlja „zaveza slovenskih učiteljev“ za slovenske dežele. To Vam svetujem kot Vaš tovariš.

J.

Friderik III. cesar Nemčije.

Kar ni moglo izostat, to se je zgodilo, truplo Viljema I., cesarja velike Nemčije, počiva

sedaj že v hladnem grobu. V petek, dne 16ega marcija so ga ob 3. uri popoldne deli v grob v Charlottenburgu blizu Berolina. Vršilo se je to ob velicih svečanostih, težko, če še kedaj poprej v taki meri, ali vsega je na svetu konec in tako je stopil tudi zmagoviti cesar Viljem s sveta. Na njegovo mesto stopil je njegov edini sin, doslenji cesarjevič Friderik Viljem in privzel si je ime Friderik III.

O njem se sedaj, kar ni drugače mogoče, piše veliko, toda različno, prav, kakor si ga kateri pisec domišljuje. Mi si ne lastimo preoškega duha in torej ne ugrabimo, česa da se naj nadejamo, pa tudi ne, česa se naj bojimo od njega, podamo pa našim bralcem glavne črte iz dosedanega življenja nemškega cesarja.

Friderik III. se je rodil dne 18. oktobra 1831 v novem kraljevem poslopju v Potsdamu. Leta 1840, tedaj v svojem 9. letu stopi mladi princ v armado v časti nadporočnika ali nadlieutnanta in leta 1849 je prišel na vseučilišče v Bonn ter se je učil ondi zgodovine in pravosodja, tudi se je podvrigel skušnjam za čast doktorja pravosodja. Za tem je stopil nazaj v armado ter je postal 1852 major. Tisto leto je prišel s svojim očetom v Avstrijo, k vojaškim vajam v Olomucu. V tem se je sešel prvokrat z našim cesarjem in avstrijski pešpolk št. 20 je prejel po njem svoje ime. Iz Olomuca je prišel tudi na Dunaj in leto pozneje, dne 5ega novembra, je stopil v zvezo prostozidarjev ali freimaurerjev. Dne 25. januarija 1858 se je poročil v Londonu z najstarejšo hčerjo anglejske kraljice, princesinjo Viktorijo. V schleswig-holsteinski vojski je bil princ Friderik Viljem v štabu generala Wrangla, toda ni imel posebne vojaške službe.

V vojski z Avstrijo leta 1866 je bil Friderik najmlajši vojskovodja ter je bil poveljnik v drugem vojnem koru pruske armade. Iz Glatza je vdrl na Česko, dobil zmago pri Nahodu, pri Skalica, pri Kraljevem dvorci, v bitki pri Kraljevem Gradcu pa je prav on odločil, da je naša vojska padla, ker je prišel do Chluma v času, ko se ga niso še naši nadejali. Za to ga je oče, tedanji pruski kralj Viljem IV. odlikoval še na bojišči z velikim redom „za zasluge“. Leta 1867 je bil potem v Parizu pri razstavi, leta 1869 pa v Afriki, ko so izgotovili Sueski prekop.

Ko je bila vojska s Francijo, je bil poveljnik južno-nemškim četam ter je dobil prvo zmago Prusiji, ko si je osvojil Weissenburg in dva dni pozneje, dne 4. avgusta, je premagal sijajno maršala Mac-Mahona pri Wörthu. V bitki pri Sedanu pa ni bil, pač pa je prišel drugi dan v grad Bellevue ter je našel ondi vjetega, poprej tako slavnega Napoleona III. Dne 28. oktobra 1870 mu je podelil kralj naj-

višjo čast v pruski armadi, čast generalnega maršala.

Ne dolgo za tem je bil Friderik prvi, ki se je poklonil svojemu očetu, tedaj že cesarju Nemčije. Dne 2. marcija 1871 je stal na čelu armade, ki je hitela proti Parizu. Leta 1872 je prišel drugokrat k našemu cesarju ter je bil njih gost v Ischlu in dne 1. maja 1883 bil je v pričo, ko so odprli razstavo na Dunaji. Bil je potem dne 5. julija 1875 pri pogrebu cesarja Ferdinanda. Dne 17. novembra 1883 je Friderik odpotoval v Madrid, da obišče kralja Alfonza in iz Španije je šel dne 14. decembra v Rim. Tu je obiskal kralja Humberta in je prišel tudi k sv. Očetu Leonu XIII. Temu se je tačas vse čudilo, kajti Friderik je lutrovske vere in ta čas so v Nemčiji še hudo stiskali katoliško cerkev. Vse eno pa so ga sv. Oče vzprejeli in to je bil začetek boljših razmer za katoliško cerkev v Nemčiji.

To bi bile najslavnije črte iz življenja sedanjega nemškega cesarja. Da je v tem času zbolel in da je še sedaj bolen, to je bralcem znano.

Gospodarske stvari.

Zajčji zob.

Na prošnjo nekaterih naših bralcev govorimo še dnes o zajci in škodi, ki jo dela njegov zob po zimi in deloma še tudi v spomladi na sodnih drevesih.

Koža je na deblu drevesa imeniten del v rastlinskem truplu in brez nje še ni misli, da raste drevesce ali sploh kaka rastlina. Na koži drevesa je tedaj vsaka rana lahko drevesu na škodo, ali se to že posuši vsled rane ali pa se ne razvija več v redu. V koži drevesa so namreč poti, po katerih leze rastlini hrana iz zemlje v koreninje in iz tega po deblu v vse dele drevesa, po koži se torej redi drevo.

Lehko se torej umeje, da gre v prvi vrsti sadjarju skrb za kožo, naj jo zavaruje zoper vse, kar jo lahko kje rani. Pač škoda, da se mu to ne posreči vselej, vsaj zoper zajčji zob še ni gotovega varstva razven v ovezovanji, toda to je mudno delo in če ne gleda gospodar v pravi čas, da obveže drevje dobro, prehiti ga lahko zima ali že zajec sam, kajti le-ta začenja že v pozni jeseni svoje pogubno delo, posebno pa še v spomladi ne kaže obvez prerano jemati od dreves.

Steblo, ki ga nagloda in še gotoveje tako, ki ga zajec ogloda, posuši se kaj rado. Reši se le bolj po redkem. Če je žlahno steblo obglodano in še ni predebelo, tedaj se prereže malo pod rano, toda nekaj naševno in tedaj požene še včasih žlahnih mladičev. Iz teh se vzredi potem še žlahno drevo, toda to delo je mudno

in najmanj za tri leta je drevo potisnjeno nazaj. Se vé, da se naj odpravi vsak mladič divjak z debla. le takrat, če ne požene noben žlahni mladič iz debla, pusti se krepek divjak in se cepi z nova.

Bolje in lažje delo še je pa tačas, ako je deblo zajec le naglodal, ne pa oglodal, tedaj se drži še spodnji del debla z gornjim po koži, vsaj na necih straneh. Ako je tako, tedaj ni treba debla odrezati, ampak rana se lepo zamaže z navadno drevesno mažo. Le-ta se napravlja tako-le: Vzame se 1 del ila, 1 del kravjeka in pa nekaj gašenega apna ter cela zmes dobro vdela. Z njo se namaže potem rana precej na debelo. Da se potlej ne posuši prerano, obveži jo s kako cunjo in jo pritrdi na drevo, da je ne spere dež ali sploh kaj druga.

S to mažo pa ne smeš priti prepozno, kajti če je rana že suha, ne izda več tudi maža. Prej ko prej torej zamaži rano, kdor zapazi, da je bil zajčji zob na njegovem drevju.

Sejmovi. Dne 22. marcija: Na starih sv. Gorah, pri sv. Jederti pri Laškem, v Rogatci, na Zigartskem bregu in pri sv. Križi na Murškem polji. Dne 23. marcija v Arnočah, Ločah in v Rušah. Dne 26. marcija v Dobovi, Stradnu in v Teharjih. Dne 27. marcija v Ormoži, v Braslovčah, v Podplatu in Slov. Bistrici.

Dopisi.

Iz Poličan dne 17. marca 1888. (Kmetje, tirjajte slovensko uradovanje!) Kako se našemu ljudstvu z nemškim uradovanjem krivica in gmotna škoda godi, kaže kaj jasno sledeči slučaj: Posestnik A. iz S. dolžuje v okrajno hranilnico B. posojilo znašajoče več stotin. Pri plačevanju obresti mu je trdo šlo; hranilnica ga je tožila in tudi rubila, tako, da je že prišlo do eksekutivne cenitve njegovega posestva. Napne vse svoje sile, da plača odvetniku stroške in zaostale obresti. Hranilnica mu na to pusti posojilo proti prejšnjim zavezam. Eksecucija se ustavi in kmet, ko se je komaj malo oddahnil, plačuje redno obresti naprej. Vendar čez nekaj časa pride spet v denarno zadrego ter ne more zapadlih obresti o pravem obroku plačati. Odvetnik prosi za ponovljenje že prej dovoljene eksekutivne cenitve v nemškem jeziku, čeravno eksekut A. samo slovenski razume; a slovenski zna brati in pisati. Dan cenitve se določi; a eksekut A. meneč, da je uloga nova tožba, pride o določeni uri peš k sodniji, kjer je menil skleniti novo pogodbo; na drugej strani pa je šla sodna komisija z cenilcema cenit njegovó posestvo; stroški cenitve bodo, kakor čujemo, znašali nad 15 gold. Kako debelo je gledal pomilovanja vredni eksekut, ko se mu je to pri sodniji naznanilo! Kdo mu

je toraj zakrivil te stroške? Dajte odgovor na to, vi nemčurski odvetniki! Mar ubogi eksekut, ki bi, ko bi se mu bil izročil slovenski odlok, ktereга bi sam prebral in razumel, gotovo prišel o pravem času hranilnico prosit, da mu še odložijo eksekut cenitev? Ker se ni bati izgube, bi mu hranilnica gotovo ne odrekla. Glejte, koliko denarjev so naši kmetje že izgubiti morali, ker se slovensko ne uraduje. Zavoljo tega terjajte, da Vam odvetniki slovensko uradujejo in hodite le k takim zavodom in odvetnikom, ki bodo to storili.

Ptujska okolica. (Krajni šolski svet.) Naši vrli šolski zastopniki so se v novi krajni šolski svet sledeče sestavili: Predsednik je vdrugokrat voljen g. Andrej Brenčič, kmet in posestnik v Novi vasi in v Ptujih — podpredsednik g. Janez Belšak, posestnik v Vičavi. Cerkveni zastopnik so prečastiti minorit. gvardijan in župnik o. Benko Hrtiš, — zastopnik učiteljstva g. nadučitelj Karol Švajgel — odborniki so gospodje Janez Kostanjevec, posestnik v Spuhlji, Juri Kuhar, kmet v Brestji, Anton Petrovič, kmet v Podvincih, Janez Vrabl, kmet v Mestnem vrhu, Jože Zorko, posestnik v Zicarji. Vsi ti izvoljeni so pridni katoličani in zanesljivi in pošteni Slovenci, kar nas posebno celo faro veseli. Le okrajni šolski svet nas je iznenadil, ki nam je poslal znanega Dr. Hanza Mihelitscha, odvetnika v Ptujih, za krajnega šolskega ogleda. No pa ne bo —.

S Kumena na Pohorji. (Lesni trg. Župani.) Polagoma se vzbuja narodna zavest tudi tukaj ob severni meji Slovenstva, kar je tem bolj veselo, ker so si bili naši nasprotniki te kraje že skoraj popolnoma prisvojili. Naši ljudje so bili namreč mnogo časa popolnoma v rokah nemških in nemškutarskih lesnih trgovcev, ki so toraj tudi edini povsod gospodarili in ukazovali, ter tako svoj močen upliv povsodi širili med ljudstvom. Da se je to v zadnjem času nekoliko spremenilo, in da ljudje čedalje bolj samostojno postopajo tako pri svoji kupčiji, kakor tudi drugod, zato se imamo največ zahvaliti mnogim blagim rodoljubom, ki se vedno in neprestrašeno boré za naše pravice, kakor tudi za naš vsestranski, duševni in gmotni napredek. V našem kraji dobé ljudje denar edino le za les, družih pridelkov tukaj skoraj ni. Popred kedaj so kmetje lesno blago navadno davali trgovcem, ki so pri tej kupčiji v kratkem času silno obogateli. Danes pa jih je mnogo, ki brez posredovanja lesno blago prodavajo in so pri tem gotovo na boljem. Še bolje bi pa bilo, ko bi se osnovala trgovske kmetske družbe ali zadruga, ki bi potem tržile z lesom na skupni dobiček. Tako bi bilo potem mogoče lesu nastaviti pravične cene in nikomur bi ne bilo treba lesa davati pod ceno, kajti bi mu zadruga pomagala s posojilom, ako bi bil v sili

ne da bi se mu radi tega les ceneje zaračunal. Ako bi se v naših krajih več takih zadrug osnovalo in bi le-te potem stopile v ožjo medsebojno zvezo, tedaj bi bilo to nam vsem v veliko korist. Nadalje bi bilo dobro, ko bi se slov. župani vsaj enkrat v letu shajali v zborih, kjer bi se posvetovali o skupnih občinskih zadevah; kjer bi v imenu vseh družih občanov izrekli svoje želje, ter bi namreč razkrili velike napake v nekaterih postavah, ki so največ krive, da se občna beda tako širi in da kmetski stan čedalje bolj propada. V prvi vrsti bi bila sedajna domovinska postava, ki je jako krivična. Mladi ljudje, dokler so za rabo, gredo zgodaj od doma, ko se pa postarajo pridejo nazaj in domača občina mora sedaj skrbeti za tiste, ki jej niso nič koristili, temuč so vse svoje moči žrtvovali tovarnarjem in bogatinom po mestih. V tem in še mnogo drugih rečeh, bi se bilo še veliko kaj koristnega dobro pogovoriti, ter potem dotične izjave izročiti našim poslancem, da jih na merodajnem mestu predložijo. — Ker se vsako leto prepričamo, da se nemški liberalni poslanci v štaj. dež. zboru za kmetski stan in njegove potrebe kaj malo brigajo; njim je več za to, da so z dolzimi govori proti našim pravicam, ne pa za nas in cele — dežele blagor; za to je pa potrebno, da mi kmetje sami povzdignemo svoj glas, dokler je še čas. Če pojde pa tem potom tiho naprej, tedaj bomo pa s časoma tako zagazili, da bode težko več misliti na rešitev. Stopimo toraj na noge in povejmo pred svetom, kaj želimo, in kaj bode treba storiti v obrambo in ohranitev našega stanú!

Iz Konjic. (Učiteljsko zborovanje) Dne 1. marcija je zborovalo okrajno učiteljsko društvo v Konjicah. Gospod predsednik Leitgeb otvori ob 10. zborovanje ter pozdravi navzoče. Došlo je 19 udov. Na dnevnem redu je bilo: „Upeljava enakega šolskega reda na šolah konjiškega okraja.“ Točke, katere je g. Kapun predlagal, so bile sprejete. Volil se je potem nov odbor. Za predsednika bil je enoglasno izvoljen nadučitelj g. P. Leitgeb; g. Kapun pa za namestnika, gg. Malenšek, Tribnik, Šeidler odborniki. G. Malenšek govoril je o lex Liechtenstein-ove ter je predlagal: učiteljsko društvo se s to predlogo ne strinja. Prihodnje zborovanje boče v Čadramu.

Iz Čadrama. (Razne novosti.) Letošnja nenavadno huda in dolga zima nas je spominjalo leta 1782. O njem stoji pisano v kroniki naše župnije, da je dne 28. vinotoka ob 11. uri bil veliki zvon posvečen v čast sv. Janezu Krstn. srečno v zvonik potegnjen in na stol postavljen. Ta zvon tehte 21 stotov 27 funtov po 66 glđ., znaša vrednosti 1386 brez kembeljna, kateri je 1 stot 4 funte težek. To se je zgodilo po župniku Juriji Ignaciji Stangel, cerkvenem klju-

čarji Juriji Muc, tesarji Valentinu Sitar in farani so to naročiti dali in plačali in sicer v slabem, dragotnem in nerodovitnem letu. Posebno, kar vinski pridelek zadeva, bila je, kar se ljudje spominjajo, ena najslabjših letin, ker je vinska trta po hudi, suhi zimi čisto pozebla skoraj po celem Štajarskem. Bojimo se, da nam tudi letošnja zima kaj dobrega ne prinese. Vinska trta je za vsem neki zdaj še zdrava razun tam, kjer je bila v pozni jeseni obrezana, je močno spokala. Zato umni vinorejci nikoli ne svetujejo rezitve pred Kraljevim, saj tudi sadunosnikov ni dobro trebiti, dokler toplo vreme ne nastopi. Rž in ječmen na nizkih njivah nam je gotovo tudi več ali manj dolgo ležeči sneg poškoval. Nezdrava bila je tudi ta zima, kajti pred 4 tedni so začeli otroci za špičkami bolehati in je samo šolarjev čez 80 bolenih bilo, umrli so pa le 3 otroci komaj okoli leta stari in zdaj je že skoraj vse zdravo, vendar vže tri tedne šole nimamo, kar naznanja preveliko boječnost za zdravje mladine. Zdaj je tudi čas raznega naberanja. Naberali smo podpise mož za krščanske šole in čeravno nam osnova teh šolskih postav v narodnem oziru premalo obeta, so vendar tukajšnje občine vse po večini svojih zastopnikov te prošnje podpisale in le malo števalo naših odločnih na sprotnikov tega ni hotelo storiti.

(Konec prih.)

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Drž. vojni minister grof Bylandt-Rheidt je odstopil in je stopil na njegovo mesto fzm. Ferd. baron Bauer, doslej je bil vojaški poveljnik na Dunaji. — V drž. zboru so zadnjo soboto srečno dognali razprave o plači verozakonskih učiteljev. V njih so se toliko časa pričkali, da bi denar, kar so ga prejeli gg. poslanci v tem času, dosegel bržkone plačo, ki jo dobodo verozakonski učitelji vsled nove postave. Te dni bode na Dunaji skupno posvetovanje avstrijskih in ogerskih ministrov, ter velja, kakor se pravi, posvetovanje vojaškim stvarjem. — Nemški dijaki na vseučilišči v Gradci še prekosijo tamošnje mestne očete, kedar gre za nemštvo. Tokrat so poslali posebne deputacije v Berlin k pogrebu nemškega cesarja, to pa se je zazdelo dotičnim krogom na Dunaji, da je že vendar-le preveč ali izvesti, da je vlada razpustila dijaška društva, ki so to storila, ne bode kakor se zagotavlja, — resnica. Po naših mislih bi teh društev ne bila škoda. — Na Koroškem je več slov. občin poslalo slov. poslancem na Dunaji pismeno zahvalo za to, da se potegujejo tudi za koroško slov. ljudstvo, ki nima svojega zastopnika v drž. zboru. — Odbor družbe sv. Mohorja je poslal iz Celovca lepo častitko

škofu Strossmayerju o njih zlati maši. — V soboto večer so imeli v Ljubljani „Strossmayerjev večer“ ter se je bilo lepo število odlične slov. gospode zbralo v proslavljenje prevzviš. rodoljuba. — Barje za Ljubljano je stalo v ponedeljek tje do Vrhniko pod vodo, sedaj sicer pada voda, toda škode bode veliko vsled te povodnji. — Nekaj delalcev je bilo v nedeljo sklicalo „ljudski shod“ v Ljubljani ter se je na njem govorilo zoper versko šolo. Govornika sta prišla navlašč doli iz Gradca, toda vezala sta iz gola otrobe in je vladni komisar shod razpustil. — Pri sv. Luciji na Mostu, na Primorskem, ustanavlja se „kmetiško bralno društvo“. Može se nadejajo od društva mnogih koristi. — Slov. telovadno društvo, „Sokol“, v Gorici ima na velikonočni ponedeljek, dne 2. aprila, svoj letni občni zbor, po zborovanji pa veselico. K tej imajo vstop tudi udje drugih slov. društev. — Mestni zastop v Trstu se je odločil za železnico s konji iz Trsta do Barkovlj. V Trstu je umrlo od 4. do 10. marca 120 oseb in čudno je to, da je smrt zadel oba spola v enakem številu, vsacemu jih je pobrala 60. — Hrvatov pojde prve dni meseca aprila precejšnje število v Rim, med njimi bode kardinal Mihalovič iz Zagreba in pa škofa Križevski in Senjski. — V Djakovem so bojda osepnice in se je za to prepovedal vsak večji shod o zlati maši škofa Strossmayerja, pri vsem tem pa je prišlo veliko deputacij iz vseh slovanskih dežel. — Iz Slovaškega se preseljuje čedalje več ljudi v Ameriko in skrbeti je jelo ogersko vlado, kaj bode, če jih pojde več. Ali ni v tem kje kaj sama kriva? Zatiranje, kakor se godéva trpinom Slovakom, je že v resnici preveliko. — Po Ogerskem je skorej vse v vodi. Csaba, največja vas, šteje 24.000 prebivalcev in stoji skorej vsa v vodi. V Szathmaru pa se je že 50 hiš podrla.

Vnanje države. Sv. Oče se pogajajo sedaj z Ruskim carom za večjo prostost katoliške cerkve v Rusiji, a njih drž. kancelar, Rampolla, je prepovedal vse izjave o tem pogajanji, dokler se ne dožene. Za to so le domišljije, kar se piše v raznih liberalnih listih o tej reči. — Italijanski kralj in kraljica pojde v necih dneh v Florencijo, tje pride Anglijska kraljica, Viktorija ter ostane ondi blizu tri tedne. — Vojni minister Italije tirja celih 9 milijonov za vojaške potrebe in to za to, če utegne nastati kje vojska. Sam večni Bog zna, čemu da se zalaga vsaka država v taki meri, ali mar res stojimo že na pragu vojske? — Francoski vladi dela general Boulanger čedalje večje preglavice. Vojni minister ga je sicer odstavil, zato pa čejo generala sedaj voliti v drž. zbor in ponuja se mu koj na večih krajih poslanstvo. Ako general vzprejme poslanstvo, postane lahko prav nevaren republiki ali pa

njemu — pade tisti svit z glave, ki mu jo obdaja sedaj. Mogoče je eno, kakor drugo. — Nemški cesar, Friderik III., kaže v prvih svojih ukazih, do ljudstva in Bismarcka, da mu ni za vojsko, ne za hrupne zmage v boji, ampak za srečo in blagostanje nemške domovine. V Alzaciji in Loseni, v deželah, ki si jih je leta 1870 Nemčija pridobila, bode cesar milosten, toda odločen za to, da se združite deželi tesno z Nemčijo. — Na Ruskem se čuje bojni krik bolj, kakor kedaj poprej in sedaj ne velja več toliko zoper Nemčijo, kolikor zoper Avstrijo. — V Petersburgu je bila služba božja v protestantski cerkvi, pri njej je bila tudi carova rodbina. — V Bolgariji imajo tatove in to pri vojaštvu. V prvem pešpolku so prišli na sled veliki tatvini, ki so je krivi najvišji častniki v tem polku. Na izjavo Turčije, da je princ Koburški „zoper postavo“ v Bolgariji, ne zna še bolgarska vlada odgovora ter čaka, kako da se stvari razvijó, odkar ima Nemčija novega cesarja. — Turčija sili na to, da dobode Egipet zopet v svoje roke. Sedaj se stojé ondi anglijski vojaki in Anglija še ne kaže posebne volje, za to, da jih pokliče domov. — Pogodba gledé prekopa Suez še vedno ni gotova, vendar pa se pravi, da ste si Francija in Anglija sedaj že podali roke ter bode sultan lahko podpisal pogodbo. To je že mogoče, toda ali bode pa sedaj turški sultan to hotel? — V južni Ameriki še živi suženjstvo in da-si ga odpravlja cesar v Braziliji, don Pedro, že več let sem, ne posreči se mu nobenokrat, da dobi večino v drž. zboru za tako postavo. Sedaj mu predlaga na novo enako postavo, po kateri se naj odpravi suženjstvo polagoma, tje do 1892, sicer pa se cesar odpove kroni. To suženjstvo je pač sladko za — gospodarje.

Za poduk in kratek čas.

Kruci v Veržeji.

Za Turki so Slovencem ob Ogerski meji največ straha in škode delali Kruci, to so bili prvotno ogerski križari, ki bi morali iti v sv. deželo se bojevat zoper Turke, pa so rajši doma in po sosednih krajih ropali in plenili; poznej pa so s tem imenom zvali vse ogerske rokovenjače in tolovaje, ki so prišli na Štajarsko plenit. Razume se, da so Kruci prišli tudi v Veržeje, ker ta varoš leži blizu ogerske meje to stran Mure. Vrženci pa so se izvrstno branili Krucev, tako da je sam cesar Jožef I. v listini, pisani v Beču, dne 27. novembra 1706 pohvalil njihovo vstrajnost, hrabrost in požrtvovalnost.

Kar ljudstvo o teh praskah s Kruci pripoveduje in kar mu je v pismih shranjenih v

Veržejskem zborniku o tem ohranjeno, zbrano in zabilježeno je v naslednjih vrstah.

Kompanija Veržejskih strelcev, o kateri se že v listinah od l. 1550 govori, in katera pa je zdaj le še za parado bila je svoje dni jako potrebna, da so se zamogli braniti proti Turkom in Krucem. Za časa, ko so se Verženci s Kruci bojevali, imeli so Verženski strelci zlasti dva izvrstna in sloveča vodja, namreč nekšega Čopora in Štefana Ropoša.

Čopora je bil bojda rojen v hiši št. 72, ki zdaj dohaja Antonu Ostercu, po domače Škofleku. Bil je prê sodar, in silno močen in srčen in nosil je železno srajco ali oklep.

Še slavnejši od Čopora je bil Štefan Ropoša, in ljudje še o njem vejo tudi več pripovedovati, kakor o Čopori. Bil je bojda doma na posestvu Antona Koroša, št. 28. Od njega še ste ohranjeni dve pismi in več podpisov. Pod pisaval se je Stephanus Ropuscha; pisal je jako lično, večinoma latinski. Brž ko ne je študiral v Varaždinu, potem pa je študije popustil ter se je doma oženil. Prva žena mu je bila Urša Lovrenčič, a druga Magdalena Gaberc. Po tem soditi, kar ljudje o njem govorijo, bil je jako srčen in zvit.

V bojih s Kruci je kazal mnogo vojaškega talenta in posluževal se je vseh sredstev, moči in zvijače, zato so se ga Kruci jako bali. Tudi on je bojda nosil železno srajco, jezdil je konja plavca in kakor ljudstvo pravi, bil je zmrznjen, da se ga krogle niti prijele niso. Enkrat je zmagal Ropoša Kruce pri Meki, to je kraj med Veržejem in Krapjem. Izvedel je namreč, da Kruci grejo od Razkrža proti Veržeju. Urno zbere on Verženske strelce in kdor se mu je še hotel pridružiti ter je pelje proti Krapju. V grmovji pri križepotji, kder se križate ceste od sv. Križa in z Borovec proti Krapju, razstavi in skrrije Ropoša svoje krdelo, potem pa sam jezdi naprej po cesti proti Krapju. Predstraže Krucev ga vstavijo in ga vprašajo, kdo da je in kam gre. On reče, da je poslanec z Veržeja in hoče z njihovim vodjem govoriti. Ropoša ni mogel z lepa Krucev pregovoriti, da bi se vrnili, češ, da morajo v Veržeji obedovati. Ropoša je moral kraj njihovega vodja jezdit.

Ko pridejo Kruci do Meke, spodbode Ropoša svojega plavca in iz grmovja pri križepotji plane njegovo krdelo nad Kruce, ki so jim kmalu pete pokazali in bežali proti Krapju in Nemsčaku. Mnogo Krucev je bilo ubitih, mnogo pa se jih je v Muri potopilo, ko so se hoteli čez Muro rešiti. To je bila bitka pri Meki.

(Dalje prih.)

Smešnica 12. Pri necem kmetu so luščili bučnice ter so si vmes kako resnično, pa tudi kako izmišljeno pripovedovali. Prišla je beseda na strahove, na duše, ki prihajajo z onega sveta

nazaj. Ta in oni je celo trdil, da je že sam slisal duše ranjeih prositi pomoči. „Jaz pa“, reče v tem stari Vrbanek. „jaz ne verjamem tega, saj se pravi, da je Bog neizmerno bogat. Ni torej verjetno, da ima duša na onem svetu tako pri slabem, da bi mu uhajale“.

Razne stvari.

(Cesarjev dar.) Svitli cesar je daroval 200 gld. za pozidanje nove šole pri sv. Krištofu nad Laškim trgom.

(Sv. birma.) Njih ekscelencija, mil. knezoškof bodo letošnjo spomlad delili zakrament sv. birme v teh-le dnevih: Dne 10. aprila pri sv. Petru pri Mariboru, dne 12. pri sv. Martinu, dne 16. aprila pri sv. Barbari, dne 19. pri sv. Marjeti, dne 23. v Kamnici in dne 26. v Gornji sv. Kungoti — vse te župnije ležé v dekaniji Maribor na levem bregu Drave.

(Graški odbor za romarski vlak v Rim) nas prosi, slovenskim romarjem naznani to-le: Po brzojavu iz Rima, dne 19. t. m. je avdencija pri sv. Očetu za avstrijske romarje določena za sredo 18. apr. Končni obrok za vplačilo vožnine, za štirski romarski vlak je dotekel prav za prav že večeraj, 20. t. m. Slovenski romarji, ki so tedaj s vplačilom še na dolgu, naj denar kar nemudoma in naravnost pošljejo na pisarno kn. šk. ordinarijata v Gradcu. Čč. gg. dušni pastirji naj to blagovoljno naznanijo romarjem svojih župnij.

(Udom družbe duhovnikov) se naznanja, da se je novi društveni odbor v seji 20. t. m. ustanovil tako-le: Fr. Kosar, predsednik, L. Herg, predsednikov namestnik, dr. J. Križanič, denarničar, A. Ribar, tajnik. Za poverjenike so izvoljeni vsi čč. gg. dekanı. Dopisi v društvenih zadevah naj se nikar ne napisujejo na kn. šk. ordinarijat ali konzistorij, temveč naravnost na družbo duhovnikov, ali na ime predsednikovo. Denar pa naj se naravnost pošilja na ime denarničarjevo.

(Slov. čitalnica.) V nedeljo, dne 25. marcija, ima čitalnica v Mariboru svoj zadnji postni shod za to leto ter se izvrši le-ta s petjem in tombolo.

(Poduk za sv. birmo.) Drobna knjižica „Poduk za sv. birmo“ dobi se v tiskarni sv. Cirila v Mariboru po 10 kr.

(Sveti post.) V Mariboru se še v pustu niso dovolj naplesali, za to so še enake veselice nategnili ter so imeli nemški kasino in pa „turnerji“ še v minolem tednu veselice. Oni so, kakor poudarja naša prijateljica v poštnih ulicah, lepo „nemško plesali“.

(Čerkveni rop.) V noči 10. marcija je vlomil tat v škrinjico za milodare ter je odnesel iz nje, kakor se sodi, kake 3 goldinarje.

(Romarji.) Iz Maribora so v sredo dne 21. marcija odpotovali v Rim t. l. č. gg.: Fr. Janežič, profesor na c. kr. učiteljski, dr. Avg. Kukovič, podvodja v bogoslovji in Fr. Dovnik, profesor bogoslovja.

(„Narodni dom.“) Velečastiti gospod župnik Jakob Trstenjak pri sv. Marjeti niže Ptuja podaril je svoj delež pri nakupu narodnega doma v Ptuiju v znesku 50 gld. Narodni čitalnici v Ptuiju. Za ta dar izreka mu iskreno hvalo odbor.

(Slovansko pevsko društvo na Dunaji) priredi v nedeljo 25. marca t. l. v dvoranu dunajskega glasbenega zavoda svoj postni koncert pod vodstvom pevovodje g. A. A. Buchte. Vspored obstoji iz 8 toček, poje ga mešani zbor se spremljevanjem na glasoviru ter je vseskozi slovansk. Vstopnice dobé se pri g. L. Bouchal-u I, Tiefer Graben 9. Začetek točno ob 1/2 8. uri zvečer.

(Slovnica) G. dr. Jak. Sket, c. kr. profesor na gimnaziji v Celovci, je sestavil kratko slovnico slov. jezika za Nemce ter ji je dodal nekaj pogovorov, kakor so radi v navadnem življenji. Knjižica je prav ročna in če se kdo hoče, nauči se že iz nje toliko, da shaja s svojim znanjem slov. jezika v vsakdanjem življenji.

(Šulverein za Nemce.) Ne vemo, če je pri nas ravno treba podružnice šulvereina za Nemce, toda toliko je menda gotovo, da se osnuje taka podružnica tudi v Mariboru. V sredo dne 28. marcija ima že bojda svoj prvi zbor „za Maribor in okolico“. Srečna okolica, ko se tako piplje za-njo sicer „čisto nemško mesto“.

(Hmeljarstvo.) V Nürnbergu je največji sejem za hmelj in kakor ga tam kupujejo, po tem se ravna cela kupčija s hmeljem. Kupčijo imajo v rokah judje. Sedaj so trije izmed njih prevrgli, to se pravi: svojih dolgov ali nočejo ali pa nimajo s čem plačati.

(Volk.) Pri nas se ne vidi volk ravno po gostem, toda letošnjo zimo se je večkrat govorilo, da se prikazuje tu in tam kak volk. Kakor se pripoveduje, so tudi v resnici uno nedeljo blizu Slov. Bistrice ustrelili tacega grabža.

(Za dijaško kuhinjo v Mariboru) nabral je č. g. kaplan Ivan Kapler v Rušah 70 gld., in sicer: Jos. Minařik, vodja steklarne, Matija Wurzer, župnik, Miha Karničnik, posestnik, Valentin Ozim, obč. predst., Dragotin Lingelj, posestnik, po 5 gld.; Luka Ilgo, trgovec z lesom 4 gld.; Ivan Kapler, kaplan, Fr. Novak, krčmar, Ivan Pintarič, posestnik, po 3 gld.; Fran Pintarič (Gomilnik), posestnik, Fran Pintarič (Urbanjak), posestnik, Jakob Kodrič, pek, po 2 gld.; Jakob Marin in Janez Rep, posestnika, po 1 gld. 50 kr.; Josefa Kaiser, krčmarica 1 gld.; v Smolniku: Fran Grizold, obč. predst., Miha

Srnc (Marolt), posestnik, Luka Hleb, posestnik, po 5 gld.; Jakob Skerbinek, posestnik 3 gld.; Marija Robnik (Brodnarca), posestnica in Anton Pajtler, posestnik, po 2 gld. Slavna posojilnica v Makolah 20 fl. Bog plati!

(Za družbo duhovnikov) so l. 1887 še vplačali č. gg. Dekorti, Dr. Kukovič, Kapler Stanjko in Kačičnik po 1 gld., Janžekovič 3 in Smid 12 gld.

(Duhovske spremembe.) Č. g. Filip Vihar, pri sv. Martinu pod Vurberkom, je dobil tamošnjo župnijo in č. g. Janez Prešern, kaplan v Sevnici, župnijo v Koprivnici.

Loterijske številke:

V Gradcu 17. marca 1888: 66, 55, 19, 28, 75
Na Dunaju „ „ 77, 44, 83, 27, 85

Izvožnja jabelk

množi se vsako leto in plačuje se letos en vagon moštnih ali namiznih jabelk od 700—1500 fl. pa še ni dovolje jabelk. Za kraje, ki imajo trtno uš, pač ni boljšega nadomestila, kakor so jabelka. Gressentove bukve o sadjereji, katere rad priskrbim, dajo navod, kako se vzredi drevo, da že v petem letu obilo rodi.

Jaz priporočam moje sadjerejske vrtove in ponujam s poroštvom istinitosti lepe, visokosteble jabelke za 100 komadov po 40 gld.

V. Veršec,

južnoštaj. vrtovi za rože in sadno drevje na Bizeljskem pri Brežicah (Rann.)

Vilibald Weber,

uradno pooblaščen in zaprisežen civilni zemljemerec, inženier za vzboljšanje zemlje in za pogozdovanje itd.

v Mariboru, Bürgerstrasse št. 42.

opravlja vse premerbe, razmejitve in izločitve posesti postavno-veljavno, sestavlja vse načrte in pisma, katerih je za to treba, za manj prebožne še tudi pod ceno vsled uredbe c. kr. namestnije v Gradcu z dne 12. febr. 1862 št. 2613, istotako napeljuje ali pa odpeljuje vodo z zemljišča, za tem izvršuje tudi stavbe na travnikih, iz domoljubja brez vsega plačila za samo povrnitev lastnih stroškov, na dalje napravlja gozdne naprave, cenitve in pregledovanje zemljišč. — To blagovoli p. n. občinstvo vzeti na znanje. 2-3

Močen in priden fant,

najmanj 15 let star se takoj sprejme kot učenec pri Feliks-u Schmidl, sodarju v Mariboru.

Izabelovo trsje,

nad 200 komadov; močno, triletno, prodaja po prav ugodni ceni

Josef Štampfl,
posestnik v Bistrici pri Lembahu.

Gospodarji!

Priporočam vam vsake vrste semena, n. pr.: detelje, trave, zeliša, cvetlice, gozdne in sadne peške. Tudi se pri meni dobi poljski gips 100 kilo za 2 gld.

Ravno tako se pri meni nahaja zaloga **Karbolineum Avenarius** kila za 25 kr., najboljšo mazilo za les, proti vsaki mokroti. — Za nizko ceno in pošteno blago sem prok.

M. Berdajs,
v Mariboru.

2—10

„Oves Willkomm“

4—5

Ta oves je med vsemi sortami na štajarskem najzgodnejši, plodnejši in težji; raste na visoko od 5—6 čevljev, ima močno, dobro slamo za krmo in se ne poleže.

Zadostuje, ker se ta oves redko seje, 35 do 40 kil kot seme za jeden plug. Cena za kilo 30 kr. Ako se vzame več kakor 50 kil za kilo 25 kr.

Razpošilja vreče po 5 kil za 1 gld. 90 kr. proti pošiljavi zneska ali poštne povzetji franco na vsako poštno postajo

Benedikta Hertl-a
grajščina na Goliči pri Konjicah.

Nagrobne kamne in križe

iz Pohorskega marmorja
izdeluje po najnižji ceni

Janez Horvat 1—3
v Račah (Kranichsfeld.)

Mlin in žaga na prodaj!

Dne 11. aprila 1888 dopoldne od 11—12. ure kot drugi in zadnji licitaciji se bode pri c. kr. okrajni sodnji v Šoštanji eksekutivno prodala žaga in mlin z zemljiščem vred Jožefa Janko ta v Slatini blizu Letuš-a za okoli 3000 fl.

Podrobnosti se pred licitacijo izvejo pri g. c. kr. notarji Ivanu Kačič-u v Šoštanji.

Radenska slatina in kopalisce
z vodo bogato na „natru
in lithiju“. Garodove
poskušnje so dokazale, da je ogljikokislen lithij najboljše zdravilo zoper trganje v udih.

Radenci je najbolja mizna voda

Popisi in ceniki zastoj in franco.

Vsled obilja ogljikove kisline, natra in lithija rabi se slatina Radenska posebno pri: protinu, žolčji, mehurji in obistni bolezni, hemeroidah, želodčni bolezni in pri nahodih sploh.

Kopelj, stanovanje, gostilna po ceni.

20—26

Dobi se v vseh boljših špicerijskih zalogah in gostilnah.

Radenska slatina in kopalisce
via Radgoni
via Spielfeld
Popraševanje in naročila pri oskrbujujoči slatinskem v Radencih

Prava francovka (konjak).

SCHUTZMARKE

HERTL · FRANZBRANNTWEIN

Postavno vlož. brambena marka.

Kaj je prava francovka? Iz francoskega in južnostajarskega močnega vina ekstrahiran alkohol, z imenom „konjak“, v obče znano, duh in telo oživljajoče zdravilo in pijača. Kaj se dobi navadno namesto takega zdravila?? Navadni špirit z eterom, kateri ne le nič ne pomaga, temveč še slabo upljiva na truplo. Ako druga zdravila pri protinu, trganju v udih in bolezni v živcih nič niso pomagala, prosim, da še naj poskuša iz spodnje štajarskega konjiškega vina lastnih goric, destilirani konjak (francovko), ki ima pri vseh boleznih čudno moč. Mala steklenica 50 kr., velika steklenica 1 fl., s podukom, kako se rabi. Stari konjak, kateri se posebno rekonvalescentom priporoča, velja steklenica 1 fl. 50 kr. Vsaka steklenica ima pristavljeno postavno registrirano brambino marko.

Razpošiljatev vrši se naravnost od moje destilacije. Kdor naroči 4 velike steklenice, dobi vse franco in z zabojem vred.

Benedikt Hertl, 17—20

vinogradnik in graščak na gradu Goliču pri Konjicah, Spodnji Štajar.
Zaloga za Gradec pri gg. lekarjih J. Eichler in C. Blodig.

Gospodarstvena priloga.

Priložena od kat. tiskovnega društva 12. števil „Slov. Gospodarja“.

L. 1888.

22. marcija.

Štev. 3.

Sadjerejcem v pozor!

Sedaj pride čas, da se kmetje obračajo na vse strani, in iščejo divjakov, požlahnjenih drevesc in tudi cepičev. Malo marajo za to, ali si kaj dobrega pripravijo, ali ne; na tem jim je ležeče, da malo ali celo nič stroškov ni. In to ni dobro! Dobra setev, dobra žetev!

Divjakov iščejo po gozdih, drevesca si kupijo po kolikor mogoče nizki ceni, in cepiče vzamejo pri sosedu zastonj, in sicer od taistega drevesa, kateri je lansko leto prav lepa, rudeča jabolka imel. Znano pa mu ni, ako je jabelko rodovitno, dobro in trpeče.

Če že kmet tako ravna, ne sme se mu v zamero vzeti, če pa vidimo tako imenovane izobražene sadjerejce tako ravnati, kaj bi se k temu reklo?

Zato naznanjamo, da se lepi divjaki in cepiči dobijo pri „Cesarjevič-Rudolfovem sadjerejskem društvu v Sentjurji“, in sicer brezplačno. Tudi nekaj požlahnjenih drevesc dobite tamkaj po nizki ceni.

Omeniti hočemo še nekaj: Cepičev si oskrbite le pri zanesljivih sadjerejcih in ne vzemite vsega, kar se vam hvali. V prvi vrsti stojita zlata zimska parmena in štajarski maršlancek (imenuje se tudi mašancelj.)

Za njima pridejo — velika kaselska reneta, avstrijanka (kanadaška reneta), blenhajmska in za nepresuho lego Harbertova reneta, car Aleksander in knežak.

Tu imate dovolj plemen, vseh drugih se varujte.

Voščenska se hvali, je tudi gotovo dobra, le tega še ne vemo, kako se v drugih legah obnaša.

Trdika (tudi železenca ali Grahovka) ima dobro lastnost, da je trpoča, okus pa je borov, tudi sočnata ni, tako da jo šampanska reneta, katera je tudi tako trpoča, veliko prekosi. Sliši se tudi tu in tam, da se ji vrhi radi sušijo. Tedaj pozor! Ne skušajte veliko, ampak dobro skušenega se poprimite. —k.

Laška bučela.

O novejšem času se močno hvali in od nemških barantalcev ponujajo se laške matice, kakor tudi celi roji. Vse dobre lastnosti se ji naštevajo in slabe pa zakrivajo. To je že pri kupčiji sploh navada.

Hočem torej jaz nekaj iz svoje skušnje poročati, in prosim, naj blagovoli „Slov. Gosp.“ objaviti v poduk svojim bralcem.

Laška bučela je v velikosti naši podobna in na barvi je lepše rmena, in ima prva dva obročka zadnji del života zlato rmena, kraljica je pa cela rmena, tako, da jo lahko na prvi hip spoznaš. To je že nekaj vredno. Na paši so laške bučele prav marljive, ali njih največja napaka je, da prerade hodijo na rop.

Laške bučele se hvalijo, da so krotke in da te le takrat piči, če jo stišneš. To ni po vsem resnica. Iz svoje skušnje mi je znano, da so te bučele mnogo hujše od naših domačih. Če greš mirno mimo bučelnjaka ali pa imaš pri panji kaj opraviti, kar h krat, kakor blisk bo te pičila in njen pik je gotovo tolik, da je za naši dve.

Kar njeno krotkost zadeva, ne dobi od mene dobrega spričevala. Učila me je skušnja, kar sem je doslej imel od nje. To je nikakor ne priporoča.

Dalje imajo napako, da prerade rojijo in matice prehitro pomrjejo. Kaj pa to pomeni, to vé vsak bučelorejec.

Te bučele bi kazalo imeti le na samotnih krajih, n. pr. kjer ni pol ure v obližji nobene bučelnjaka, sicer pa našim domačim z ropom preveč škodo delajo. Preprirov bi torej ne manjkalo in teh se vendar-le vsak gospodar rad izogiblje.

Na Nemškem, čeravno imajo pomlad nekaj pozneje in tudi ajde ne sejejo, je mnogo bučelarjev, ki po več sto panjev prezimujejo in s bučelami po celem svetu kupčujejo. Ali se jim to izplačuje? Menim, da že, kajti sicer bi to že opustili.

Pri nas so razmere za bučelorejo veliko ugodniše, vendar eno napako imamo tudi pri nas — to, da težko spečamo strd ali vsaj ne dobomo nikoli toliko za-njo, kakor bi bila po naših mislih vredna. Nekoliko bi se dalo v tem pomoči, ko bi se več strdi pridelalo in bi si potlej poiskali pravih, dobrih kupcev, ne pa le dajali jo, kdor nam kaj za-njo obljudi.

Želeti bi torej bilo, ko bi se po naših slovenskih krajih bolje umne bučeloreje poprijeli! Če že ne toliko dobička, veliko veselja bi imeli od nje. Naj še pristavim tu nekaj o metalnici medú, o stroji, ki nam pomaga, da izpraznimo

satovje in si na leški poti dobimo čiste strdi ali medú!

Kdor s premakljivimi satniki bučelari, temu je metalnica medú velike koristi. Med gospojnicami v času, ko ajda cvete in imajo bučele najboljšo pašo, izprazniš lahko polne sate strdi v par minutah s to metalnico in prazne sate deneš sopet nazaj. *) Vsakemu bučelarju je znano, da napravlja zidanje satovja bučelam mnogo truda. Čista strd ima tudi polovico višjo ceno, kakor če satovje in bučele vkup zmučkaš. Rojem je v spomladi mnogo pomagano, če jim par praznih satov vložiš. Metalnice medú najnovejše sorte se dobivajo à po 8 gld. Kje? To pové iz prijaznosti uredništvo „Slov. Gosp.“ F. P.—k.

Sadna drevesca in njih presajanje.

Česar se koli loti človek še le s kraja, to mu hodi težko in kar je najhuje, opeče se prav lahko, ako ne zna ali se ne podučí poprej, kako se naj loti stvari. Tudi pri sadjereji ne godí se drugače. Sedaj se piše in upije pri raznih shodih, naj se kmetje poprimejo bolj sadjereje, kakor so imeli doslej navado.

To je čisto prav, da je sadjereja lepa reč, ali kar tako brez vsega tudi tu ne gre. Treba je znanja pa tudi neke spretnosti za to delo. Odkod dobiti drevesca? Naj si gospodar še le iz pešk vzredi divjake in potem naj jih cepi! To se lahko reče, toda izpelje se težko in dolga je pot za to. Ležje pride človek od tega, če si kupi mlada drevesca, ter jih presadi potlej na svojo zemljo. Tudi to delo ni brez vseh težav,

Za to damo v naslednjih vrstah našim bralcem kratek poduk. Podaja ga list c. kr. kmetijske družbe za Primorje v Gorici. V njem se bere to-le: Ko so sadna drevesca dovolj dorasla, presajajo se na stanovitna mesta. Kedar jih izkopavaš, pazi na to, da ne raniš preveč koreninic. Zato odkoplji z motiko ali z železno lopato zemljo okoli drevesca, dokler ne zapaziš korenin. Ko odkoplješ zemljo do korenin, posekaj te, ali jih pa odreži na 30—40 cm. daljine od stebela. Kedar si presekal korenine, giblji drevesce na vse strani, da vidiš, na kateri strani se morda še držé korenine in oprosti jih tudi tam; potem potegni drevesce na rahlem iz zemlje. Drevesca ne smejo dolgo izkopana ležati; ako jih ne moreš precej posaditi, zakoplji jih v zemljo, da se ne posušé korenine.

O priskrbljevanji sadnih drevesec zapómeni si to-le:

Ako moraš kupiti sadna drevesca, pazi, da kupiš samo iz takih cepilnih vrtov, ali od

*) Razume se, da se more metalnica medú le za satovje s premakljivimi satniki rabiti, pri navadnih koših ni za rabo.

takih gospodarjev, naj si gotov, da dobiš pravo vrsto drevesec, kakoršnjo želiš.

Če kupiš pa od kacega nepoznanega prodajalca, kateri skrbi samo za svoj dobiček, spoznaš prevaro še le pozneje, kedar ti začne drevesce roditi. Torej si prisiljen drevesce na novo cepiti. Koristneje je, da plačaš za pravo drevesce nekoliko več, kakor da kupiš za bolji kup kako kržljivo ali tako drevesce, kojemu ne poznaš ni dobrote ni vrednosti.

Sadna drevesca je presajati v jeseni ali na pomlad. V mrzlem podnebju ali v težki zemlji je bolje presajati drevesca spomladi. Nasprotno pa je bolje presajati jih v jeseni v peščenih tleh. V mrzlem ali deževnem vremenu ni dobro, da se presajajo drevesca.

Osobito ugaja, da izkoplješ jame nekoliko časa, preden misliš presajati. Za pomladansko presajanje preskrbi jame uže v jeseni, da čez zimo zemlja dobro premrzne.

Zraven drevesca posadimo zadosta močan kolec in je k njemu na 2 ali 3 mestih s spleteno slamo privežemo, da je veter sem ter tje ne maja. Vez se naredi v obliki ležeče osmice ∞ , da kolec ne odrgne drevesca.

Drevescu, katero presadimo, obrežemo pravilno korenine in krono. V jeseni posajenim drevescem obrežimo krono še le na pomlad.

Rez na koreninah morajo imeti obrneno proti zemlji.

Čem slabše korenine ima drevesce, tem več moramo obrezati krono, ker vsako drevesce more imeti toliko vej, kolikor jih zamorejo korenine hraniti.

Ko smo drevesce obrezali in vse pripravili, posadimo je v izkopano jama, v katero smo poprej nametali nekoliko dobre zemlje. Tam mu razdelimo lepo korenine, da se ne križajo in najmočnejše korenine obrnemo proti zapadu. Na to vsujemo nekoliko komposta, potem zopet dobre zemlje. Kedar zasipamo drevesce, je moramo večkrat stresti, da ne ostanejo prazni prostori med koreninami.

Sadnih drevesc ne smemo pregosto saditi, ker se sicer ne morejo lepo razvijati in zaradi pomanjkanja zraka in svetlobe tudi ne roditi.

Visokosteble hruške sadé se 11·5—13 m., druga od druge, orehi, kostanji 13—16·5 m., črešnje, slive 5·5—6·5 m., a višnje, breskve, mandelji, kutnje itd. 3—5 m. Isto tako morajo biti hruške jablane oddaljene 3 m. in slive 2 m. od sosedovega zemljišča.

Jamo, v katero posadimo drevesce, skopljimo po velikosti drevesca večo ali manjšo. Na dobrem svetu skopana jama naj bo 1—1·25 m. široka in $\frac{3}{4}$ —1 m. globoka, a na slabem zemlji treba jama globokejšo in širšo skopati. Osobito moramo na to paziti, da ne posadimo drevesca globokeje, nego je prej rastle.

Dopisi.

Iz Trsta. (Delalsko podporno društvo.) Iz poročila, ki ga ravnokar razpošilja naše društvo svojim udom za leto 1887, povzame za Vaše bralce to-le: Leta 1887 je bilo naše društvo v gmotnem oziru dovolj srečno, posebno če se gleda na uspeh drugih enacih društev in na hiranje obrta in trgovine v Trstu. Društvena gotovina se je to leto pomnožila za 1971 gld. 62 kr., tako da iznaša vsa društvena gotovina koncem 1887. leta 13.815 gld. 87 kr. Vsega premoženja pa je 17.240 gld. 35 kr. Iz navedenih števil je razvidno, da je društvo, če tudi po malem, vendar solidno napredovalo. Pravi napredek in gmotni društveni uspeh se bode pa gotovo še le takrat dosegel, kadar bodo naši družabniki zavednejši, ko bodo bolje umevali vzajemnost in se manj ozirali na osebno korist nego na splošno. Žalibog, mnogo je še takih društvenikov, ki želé imeti od društva le dobiček, ne oziraje se na to, da teraja na ta način obstoj v nevarnost. Želja odborova, katero polaga društvenikom na srce, je, naj dokažejo v bodoče ne le z besedo, ampak tudi dejansko, da umejo, kaj je vzajemnost v pravem zmislu. A kakor je za razcvitanje društva vzajemnost brezpogojno potrebna, itak pospešujeta nič manj društvene namene edinost in sloga med društveniki. Vzajemnost, edinost in sloga v tem in v onem naj bode zatorej geslo našemu društvu. Veliko važnost daje se povsod v enacih društvih zdravnikom, ako izpolnjujejo svoje dolžnosti ne samo vestno, temveč z vsem srcem in radostjo. Takšni zdravniki so čvrst steber društvenemu napredku. Menimo, da se naše društvo sme ponašati uprav s takšnima zdravnikoma, zato izraža odbor srčno željo, da bi društveniki ne le ne ovirali delovanja gg. zdravnikov, ampak pospeševali je povsod in o vsakej priliki z vso močje. Kar se tiče sprejemanja novih udov v društvo, postopal je odbor strogo. Sprejemal je le takšne društvenike, o katerih se je natančno prepričal, da so dobrega obnašanja ter da bodo izpolnjevali svoje dolžnosti proti društvu in da ne bodo iskali samo svojih pravic. Preteklo leto sprejelo se je v društvo le 113 družabnikov in 34 družabnic; izbrisal pa je odbor radi neplačanih tednih 91 družabnikov in 54 družabnic. Umrlo je 1887. leta 14 družabnikov in 3 družabnice; med njimi ustanovnik preč. kanonik župnik Anton Hrovatin; izmed podpornikov pa društveni predsednik Dolenc Viktor, Dejak Anton in Šmerdú Fran; dalje 10 rednih udov in 3 družabnice. Bog jim daj večni mir in pokoj! Rodbinam umrlih udov plačalo je društvo za pogrebščino 345 gold. Koncem leta je imelo društvo ednega častnega uda, 7 ustanovnikov, 29 podpornikov, 939 rednih možkih in 202 ženskih članov. Žalibog nam

je tudi letos omeniti, da se je slovanska inteligenca v Trstu le premalo zanimala za naše toli važno društvo. Usoja si odbor prositi jo na tem mestu ne le naklonjenosti našemu društvu, ampak kolikor toliko tudi gmotne podpore. Z druge strani nam je pa v veliko veselje zahvaliti se nekaterim prijateljem in podpornikom društva, ki so je z besedo in z dejanjem podpirali. Bolnikov je bilo lansko leto 341 in 454 slučajev bolezni ter se je podpore izplačalo 8737 gld. 95 kr. Samo zdravila dobivalo je 159 udov, in potrosilo se je za zdravila sploh 908 gld. 17 kr., zatoraj je izdalo društvo za podpore, pogrebščine in zdravila skupaj 9646 gld. 12 kr. Iz vseh teh podatkov se jasno vidi, da to društvo lepo napreduje. Želim pa mu najboljšega uspeha tudi v prihodnje, ter ga priporočim vsem družabnikom in družabnicam v vzajemno in skupno delovanje.

Od sv. Lenarta pri Veliki nedelji. (Rokodelstvo.) Naj Vam popišem moža, kateri je do sedaj živel med nami, in bode marsikateremu Vaših bralcev dobro poznan, njegovo ime je: Jože Slatič. Rodil se je na Brežnici leta 1806, toraj je doživel 82 let. Že kak mladi fantek kazal je bistro glavo, bil je globokih misli, zmerom tak, kakor da bi na kaj novega mislil. Ker še v njegovi mladosti tukaj ni bilo skoro nobene šole, in tudi ne učitelja, zato se je Jože le za silo brati in pisati naučil, računil pa jo le po svoje. Ker je bil bistrega uma poprijel se je mizarskega rokodelstva sam od sebe, brez vsakega mojstra. Steklo mu je vsako delo, kar se ga napravi iz lesa, n. pr. tesarsko, kolarsko. Pri mlinih je delal kôlesa, celo vetrov malin si je naredil, ker je enega nekje poprej videl. Kesneje je mož tudi imel veliko dela po cerkvah, deloma je napravljial nove reči, deloma pa jih le popravljial, n. pr. pri sv. Tomažu je popravil vse altarje, pri Veliki nedelji dva stranska altarja nova, pri sv. Vrbanu nad Ptujem, pri sv. Ani v Halozah altarje, na Leskovcu v Halozah, in pri tamošnji podružnici nove tabernaklje, pri sv. Trojici v Halozah, pri Podletniku novo prediganjico, in tabernakelj, pri sv. Barbari nad Vurbergom nova okna in altarje popravil, na Polenščaki novi tabernakelj in spovednice, pri sv. Lovrenci v slovenskih goricah, okna in stole, pri sv. Marjeti vse altarje, stole, spovednice, okna, vrata in vse, kar se tiče mizarskega dela, v Sitarovce, na Polanšek, v Tušavo in v Mikelj-novo kapelo nove altarje in še več kaj enakega. Pri nobenem delu pa ni imel risa ali plana. Kar so njegove bistre oči le enkrat videle, to mu je ostalo v glavi; vse delo je dovršil s pripomočjo svojih treh bratov, njih dva sta že umrla, le najmlajši še živi. — Bil pa je naš rajni Jože pri domači fari skoz 48 let cerkveni ključar, vedno je imel vse popravke in tudi

novi delo na skrbi, tudi tukaj je pri altarji popravil, kar je bilo potrebnega, tabernakelj stole in vrata pa je nove napravil, od popravljanja pri domači cerkvi ni nobene plače jemal, ravno tako tudi pri delu v cerkvenih goricah. Zavoljo njegove visoke starosti ni želel biti več cerkveni ključar, na njegovo mesto se je torej volil lani drugi mož in želimo, naj bode njemu enak. Kakor je bil vselej miren in trezen, ljubil je mir in edinost v domači hiši, pri rodovini, sosedih in znancih, skoz celo svoje življenje ni nikogar tiral pred sodnijo, tudi ga nisi nikdar videl, da bi se vpijanil, zavoljo njegovega vedenja bil je od vseh čislán in spoštovan. Kakor je bil vselej krotek in miren, tako je bil tudi v svoji bolezni; več, kakor dva meseca bil je po mučni bolezni trdno na posteljo priklenjen, in je trpel hude muke, vendar pa mu ni potrpežljivosti zmanjkalo, da bi mu kaka razžaljiva beseda čez zobe ušla. Ko se je k zadnjemu že tako slabega počutil in je vedel, da so ure njegovega življenja že štete, djal je k svojim: „Zdaj vidim, da ni več vračitelja ne vraštva za me, jaz vas moram zapustiti, le radi se imejte in dobri si bodite!“ Zatisnil je dne 6. sušca t. l. svoje trudne oči previden s svetimi zakramenti, njegovo truplo pa smo dne 8. sušca z mnogim spremstvom položili v krilo hladne zemlje, naj v miru počivlje, dokler ga angeljska trobenta k sodbi pokliče, bodi mu zemljica lahka!

Jože Volmut.

Iz Celja. (O cesti.) Po opravkih se peljam pred nekaterimi tjedni od Št. Jurija na južni železnici po okrajni cesti proti Dramljam, ker sem ravno tam imel opravke. Tu jo zavijem na levo na kraji, kjer se cesti dvojite iz okrajne ceste proti Dramljam, ali kako ostrmim! Že pri prvih korakih se hoče konj in voz v blato pogrezniti, cesta pelja sicer po ravnem ali velik strah sem imel; čeravno so se kolesa do pest v blato pogreznila, zato še ni bilo občutiti, da bi bila na trdih tleh; bal sem se, da se vse vkup voz, konj, voznik in moja malenkost v blato ne zmeša. To bi bila nepopisljiva zmešnjava iz raznih delov stvarjenja. Jaz sicer to cesto že veliko let poznam in je pri suhem vremenu popolnoma dobra, ali Bog se usmili živinčeta in pešca, če naleti v takem vremenu, ko jaz na to cesto. Jaz menim, če bi oče župan se nekoliko potrudili in občane nagovorili, naj bi vsaki le pol dneva na leto žrtvoval, gotovo bi bila cesta v drugačnem stanu in to bi bila čast za občino, ali kakor sem jaz naletel mislil sem si: to ni na Štajarskem, to smo v Bosni pa pred 15 leti. Od te dobe naprej se je tam že pač veliko in na bolje obrnilo. Kedaj se bode pa pri nas?

Raznoterosti.

(Pozor!) Letos je na sadovnih drevesih obilno gosenčne zalege. Ako se to sedaj ne pokonča, bodo gosenice vse drevje vgonobile. Zato le hitro na delo, vsi suhi listi, ki na drevesih bingljajo in so polni gosenčne zalege, se naj oberejo, s škarjami porežejo ali z bakljami pri mirnem vremenu pokončajo. Pa to morajo vsi posestniki storiti, sicer bi gosenice od soseda k sosedu prelezele in sadjerejcu bitko žalost učinile. Sedaj še je čas za to delo, pa v kratkem bo prepozno.

(Svarilo.) V Savinjski dolini so si nekateri gospodarji naročili odeje za konje, kakor jih priporoča tako toplo in široko neki Zelinka na Dunaji. Ker pa te odeje niti niso tako velike, kakor je naznanjeno v dotičnem priporočilu, niti niso iz dobrega blaga, toraj naj bode to takim, ki bi hoteli tam kupovati takšne odeje za konje, v svarilo povedano.

(Molžnja.) Krava se lahko molze ali predno se ji položi v jaslí, ali pa pozneje. Med tem pa, ko se zalaga, ne kaže molzti, kajti veliko manj se namolze in če se redoma med polaganjem molze krava, izgubi veliko na mleku. Tudi koj hitro, ko se je krava založila, ni dobro molzti, ker je mleko manj snažno.

(Živinozdravnik.) V Ormoži se je z novim letom naselil gosp. živinozdravnik Ivan Murko, ki je svoje skušnje na Dunaji dobro izvršil. Kmetom in sploh živinorejcem v okraji je s tem veliko pomagano, da imajo pomoč tako blizu.

(Konjski sejem.) V Gradci je bil uni teden konjski sejem in so prignali na-nj 620 konj, 82 težkih žrebcev. Razprodalo se je največ težkih vprežnih konj in pa žrebcev. Cena jim je bila 400—480 gold. V četrtek v belem tednu, dne 5. aprila, bode sopet tak sejem in več tujih kupcev se je oglasilo, da čejo priti na ta sejem.

Tržna cena

preteklega tedna za 100 kilogramov.

Mesta	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Tursica		Proso		Ajda	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Maribor hktl.	6	20	4	50	4	20	3	20	5	10	5	10	4	30
Ptuj	7	—	6	—	5	80	5	40	6	—	5	—	5	60
Celje	8	34	8	—	6	15	6	25	7	10	6	45	8	—
Gradec . . .	7	90	6	25	6	—	6	58	6	55	6	50	6	45
Ljubljana .	7	53	6	73	6	05	5	83	7	30	—	—	—	—
Celovec . .	8	—	6	13	6	08	5	79	5	75	—	—	—	—
Dunaj . . .	7	95	6	18	7	25	5	85	6	30	—	—	—	—
Pešt	7	18	5	68	6	70	5	53	5	87	—	—	—	—